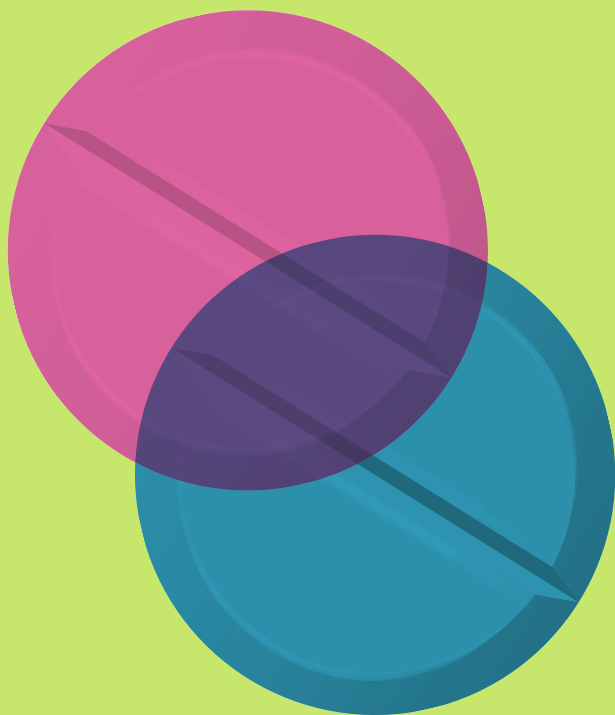

PAWEŁ KONRAD TUSZYŃSKI

INTERAKCJE LEKÓW OTC

PRAKTYCZNY PRZEWODNIK PO INTERAKCJACH LEKÓW BEZ RECEPTY

INTERAKCJE LEKÓW OTC

PRAKTYCZNY PRZEWODNIK PO INTERAKCJACH LEKÓW BEZ RECEPTY

PAWEŁ KONRAD TUSZYŃSKI

 wydawnictwo
farmaceutyczne

WYDANIE II (2026)

Jesteśmy częścią 3PG.

3pg.pl

Sprawdź nasze projekty.

opieka.farm

wydawnictwo.farm

Zeszyty
Apteczne

wydawnictwo.farm/zeszyty-apteczne/

korkizfarmy.pl

farmaceuta.pro

Spis treści

Przedmowa do wydania I	11
Przedmowa do wydania II	12
1. Rodzaje interakcji	13
1.1. Interakcje farmakokinetyczne i farmakodynamiczne	14
1.2. Synergizm addycyjny i hiperaddycyjny oraz antagonizm	16
1.3. Statyny i fibraty case study	18
1.4. Czym jest biodostępność i co oznacza „zwiększenie ekspozycji na lek”? ..	19
2. Źródła wiedzy o interakcjach	22
2.1. Pacjent źle poinformowany może odstawić potrzebne leki	23
2.2. Każde źródło wiedzy służy innym celom	23
2.3. Polskie analizatory interakcji	24
2.4. Źródła amerykańskie a europejskie	25
2.5. Charakterystyka produktu leczniczego	26
3. Istotność interakcji	27
3.1. Istotność kliniczna interakcji	27
3.2. Czy interakcja jest tylko teoretyczna, czy jednak znane są przypadki pacjentów, u których wystąpiła?	28
3.3. Czy skutki ewentualnej interakcji są poważne?	29
3.4. Przy jakiej dawce interakcja występuje?	30
3.5. Jakiej postaci leku dotyczy?	31
3.6. Kogo dotyczy interakcja?	32
3.6.1. Wiek pacjenta	32
3.6.2. Okoliczności	32
3.6.3. Stan zdrowia chorego	33
3.6.4. Różnice międzypersoniczne	33
4. Kolejność stosowania leków w kontekście oceny ryzyka interakcji	34
4.1. Case study - lewotyroksyna + warfaryna	35
4.1.1. Scenariusz 1. Lewotyroksynę pacjent już stosuje, a warfary- nę wykupuje pierwszy raz	36
4.1.2. Scenariusz 2. Warfarynę pacjent już stosuje, a lewotyroksy- nę wykupuje pierwszy raz	36
4.1.3. Scenariusz 3. Oba leki dopiero wykupuje	36
4.1.4. Scenariusz 4. Oba leki są już stosowane	36

5. Perspektywa farmaceuty i lekarza	38
5.1. Zawsze tak leczę i nie spotkałem się z tą interakcją – czyli o perspektywie lekarza	39
5.2. Kiedy doświadczenie lekarza to za mało	39
5.3. Statystyczny punkt widzenia	40
5.4. Case study - recepta z ambulatorium	40
5.5. Jak poznać wszystkie istotne interakcje?	41
5.6. Rola techników farmaceutycznych	41
5.7. W jakiej sytuacji kontaktować się z lekarzem?	43
5.7.1. Scenariusz 1. Recepta od ginekologa	43
5.7.2. Scenariusz 2. Recepta od dermatologa	43
5.7.3. Scenariusz 3. Recepta od stomatologa	44
5.8. Zgłaszając problem, proponuj rozwiązanie	45
5.9. Jak nie wejść w konflikt z lekarzem?	45
5.10. Case study - dwa NLPZ	45
5.10.1. Jak nie powinna wyglądać rozmowa?	46
5.10.2. Jak powinna wyglądać rozmowa?	47
5.11. Czym właściwie jest interwencja?	48
6. Zasady bezkonfliktowej interwencji farmaceuty	50
7. Interakcje leków z alkoholem	52
7.1. Metabolizm alkoholu	53
7.1.1. Metabolizm z udziałem ADH	53
7.1.2. Metabolizm z udziałem CYP2E1	54
7.2. Reakcja disulfiramowa i disulfiramopodobna	54
7.3. Interakcje związane z wpływem na układ krążenia	56
7.4. Interakcje związane z wpływem na układ pokarmowy	57
7.5. Interakcje związane z wpływem na OUN	57
7.5.1. Interakcje z opioidami	57
7.5.2. Interakcje z lekami przeciwhistaminowymi	57
7.5.3. Interakcje z lekami nasennymi	58
7.6. Interakcje związane z drogami moczowymi	58
7.7. Interakcje związane z dysfunkcjami seksualnymi	59
7.8. Interakcje farmakokinetyczne	59
7.8.1. Ryzyko toksycznego uszkodzenia wątroby przy stosowaniu paracetamolu	59
7.8.2. Interakcje związane z wpływem na metabolizm leków	60

8.	Interakcje leków z sokami owocowymi	61
9.	Interakcje leków z żywnością	64
9.1.	Żywność + bilastyna	64
9.2.	Żywność + NLPZ	65
9.3.	Żywność + inhibitory pompy protonowej (IPP)	66
10.	Interakcje paracetamolu	68
10.1.	Paracetamol + NLPZ	68
10.2.	Paracetamol + kodeina	69
10.3.	Paracetamol + tramadol	69
10.4.	Paracetamol + metamizol	70
10.5.	Paracetamol + ASA	70
10.6.	Paracetamol + kofeina	71
10.7.	Paracetamol + metotreksat	71
10.8.	Paracetamol + acenokumarol lub warfaryna	71
10.9.	Paracetamol + leki przeciwpadaczkowe	72
11.	Interakcje NLPZ	73
11.1.	NLPZ + leki przeciwzakrzepowe	73
11.2.	NLPZ + GKS	74
11.3.	NLPZ + IKA i sartan	74
11.4.	NLPZ + metotreksat	75
11.5.	NLPZ + SSRI i SNRI	75
11.6.	NLPZ + antagonisty aldosteronu	76
11.7.	NLPZ + diuretyki	76
11.8.	NLPZ + tryptany	77
11.9.	Kwas acetylosalicylowy + ibuprofen i naproksen	77
12.	Interakcje IPP	79
12.1.	IPP + itrakonazol i ketokonazol	79
12.2.	IPP + cefuroksym	79
12.3.	Omeprazol + klopidogrel	80
12.4.	IPP + inhibitory kinazy tyrozynowej	80
12.5.	IPP + metotreksat	80
12.6.	IPP + lewotyrosyna	81
12.7.	IPP + witamina B ₁₂	81
12.8.	IPP + żelazo	82

13. Interakcje leków zobojętniających	83
13.1. Leki zobojętniające + itrakonazol i ketokonazol	83
13.2. Leki zobojętniające + fluorochinolony	84
13.3. Leki zobojętniające + tetracykliny	84
13.4. Leki zobojętniające + lewotyroksyna	84
14. Interakcje leków antyhistaminowych I gen.	85
14.1. Antyhistaminiki I gen. + IACHe.....	85
14.2. Antyhistaminiki + leki nasenne i uspokajające.....	86
15. Interakcje kodeiny	87
15.1. Kodeina + leki przeciwdepresyjne	87
15.2. Kodeina + inhibitory CYP2D6.....	87
15.3. Kodeina + benzodiazepiny i gabapentynoidy	88
15.4. Kodeina + kanabinoidy	88
16. Interakcje sildenafilu i tadalafilu	89
16.1. Sildenafil i tadalafil + nitraty.....	89
16.2. Sildenafil i tadalafil + alfa-blokery	90
16.3. Sildenafil i tadalafil + leki p/nadciśnieniowe	90
16.4. Sildenafil i tadalafil + fluwoksamina	90
16.5. Sildenafil i tadalafil + werapamil i diltiazem oraz inne inhibitory enzymatyczne	91
16.6. Sildenafil i tadalafil + induktory enzymatyczne	91
17. Interakcje leków przeczyszczających	92
17.1. Leki przeczyszczające + diuretyki.....	92
17.2. Leki przeczyszczające + digoksyne.....	92
18. Interakcje składników mineralnych	94
18.1. Cynk, żelazo i wapń + fluorochinolony.....	94
18.2. Cynk, żelazo i wapń + tetracykliny.....	94
18.3. Żelazo + lewotyroksyna	95
19. Interakcje almotryptanu	96
19.1. Almotryptan + ergotamina	96
19.2. Almotryptan + SSRI	96
20. Interakcje kofeiny	98
20.1. Kofeina + inhibitory CYP1A2	98
20.2. Kofeina + leki przeciwnadciśnieniowe.....	99

20.3.	Kofeina + benzodiazepiny i leki Z	99
20.4.	Kofeina + teofilina	100
21.	Interakcje leków roślinnych	101
21.1.	Niepokalanek + agonista i antagonist receptor dopaminowego	101
21.2.	Niepokalanek + estrogeny i antyestrogeny	102
21.3.	Kozłek + benzodiazepiny	102
21.4.	Jeżówka + leki immunosupresyjne	102
21.5.	Miłorzęb + leki przeciwplatekcyjne i przeciwzakrzepowe	103
21.6.	Miłorzęb + midazolam	103
21.7.	Miłorzęb + NLPZ	103
21.8.	Dziurawiec + inne leki	104
22.	Interakcje sympatykomimetyków	106
22.1.	Sympatykomimetyki + inhibitory MAO	106
22.2.	Sympatykomimetyki + leki przeciwnadciśnieniowe	107
23.	Interakcje furaginy	108
23.1.	Furagina + fluorochinolony	108
23.2.	Furagina + witaminy z grupy B	108
23.3.	Furagina + witamina C	109
24.	Interakcje leków przeciwkaszlowych	110
24.1.	Leki wykrztuśne + leki przeciwkaszlowe	110
24.2.	Dekstrometorfan + inhibitory MAO	111
24.3.	Dekstrometorfan + SSRI	112
24.4.	Dekstrometorfan + inne inhibitory CYP2D6	113
25.	Interakcje witaminy D	114
25.1.	Witamina D + leki przeciwpadaczkowe	114
25.2.	Witamina D + diuretyki tiazydowe	114
25.3.	Witamina D + związki glinu	115
25.4.	Witamina D + digoksyna	116
25.5.	Witamina D + witamina K ₂	116
26.	Interakcje izoprynozyny	117
26.1.	Izoprynozyna + allopurynol lub febuksostat	117
26.2.	Izoprynozyna + diuretyki	118
27.	Interakcje nikotyny	119
27.1.	Nikotyna + leki przeciwcukrzycowe	119

27.2.	Nikotyna + beta-blokery.....	119
27.3.	Nikotyna + teofilina i klozapina.....	120
27.4.	Nikotyna + środki antykoncepcyjne.....	120
28.	Interakcje loperamidu.....	122
28.1.	Loperamid + kotrimoksazol.....	122
28.2.	Loperamid + itrakonazol.....	122
28.3.	Loperamid + leki wydłużające QT.....	123
28.4.	Pozostałe interakcje loperamidu.....	124
29.	Interakcje diosmektytu.....	125
30.	Piśmiennictwo.....	126
Indeks.	.....	128

Przedmowa do wydania I

Szanowni Czytelnicy!

Przekazujemy w Wasze ręce krótkie opracowanie, które jest wprowadzeniem w temat interakcji leków na przykładzie preparatów dostępnych bez recepty. Moim celem nie było powielenie wiedzy zawartej w publikacjach naukowych i analizatorach interakcji, lecz przeciwnie, jasne i klarowne wytłumaczenie na najważniejszych przykładach, na co zwracać uwagę, oceniając ryzyko interakcji między lekami OTC oraz pomiędzy lekiem OTC a lekiem na receptę.

Treść tego podręcznika powstała na bazie kursu, który stworzyłem dla uczestników projektu *Pilotaż opieki farmaceutycznej z praktykami grupy opieka.farm* (obecnie 3PG), i miał on za zadanie przygotować uczestników do przeprowadzania usługi przeglądu lekowego w tym ogólnopolskim badaniu.

Mam nadzieję, że teraz przysłuży się szerszemu gronu i będzie bazą do rozważań na temat innych, bardziej zaawansowanych problemów, którym poświęcimy osobny podręcznik.

mgr farm. Paweł Konrad Tuszyński
dyrektor ds. naukowych 3PG
Kraków, 10.03.2021

Przedmowa do wydania II

Szanowne Czytelniczki, Szanowni Czytelnicy!

Po pięciu latach wracam do Państwa z nowym wydaniem „Interakcji leków OTC”, wzbogaconym o nowe rozdziały, interakcje substancji, które wcześniej nie były dostępne na rynku oraz liczne aktualizacje.

W międzyczasie ukazała się zapowiedziana w pierwszej przedmowie odrębna pozycja „Istotne interakcje leków...”, która jest obecnie najbardziej wyczerpującym opracowaniem na ten temat na polskim rynku. Mam jednak świadomość, że ów podręcznik nie jest dla każdego pracownika apteki, bo nie każdy podejmuje się w aptece oceny ryzyka interakcji między lekami na receptę. Stąd pomysł, aby wznowić tę pozycję w wersji „light”, czyli właśnie niniejszą publikację. Przedstawiono w niej najważniejsze koncepcje oceny istotności interakcji, komunikowania ich pacjentowi (oraz, w razie potrzeby, lekarzowi), i oczywiście tytułowe interakcje leków bez recepty (over the counter, OTC) z innymi lekami bez recepty, z lekami na receptę, a także z alkoholem i żywnością.

Już analiza interakcji samych leków OTC jest wyzwaniem z uwagi na fakt, że ostrożnościowo sformułowane ulotki i charakterystyki tych leków komunikują liczne interakcje o zróżnicowanej istotności, których wnikliwa analiza przy pierwszym stole jest praktycznie niemożliwa. Stąd uważam, że podręcznik, który przedstawi je w sposób zorientowany na praktykę i wskaże to, co jest naprawdę kluczowe, pomoże w pracy z pacjentem wszystkim farmaceutom i technikom, niezależnie od poziomu wiedzy z zakresu farmakologii i farmakokinetyki.

Mam nadzieję, że ta lektura pomoże Państwu poczuć się pewniej w ocenie interakcji i przyczyni się do bardziej odpowiedzialnej rekomendacji leków OTC.

mgr farm. Paweł Konrad Tuszyński
dyrektor ds. naukowych 3PG
Kraków, 25.03.2026

1. Rodzaje interakcji

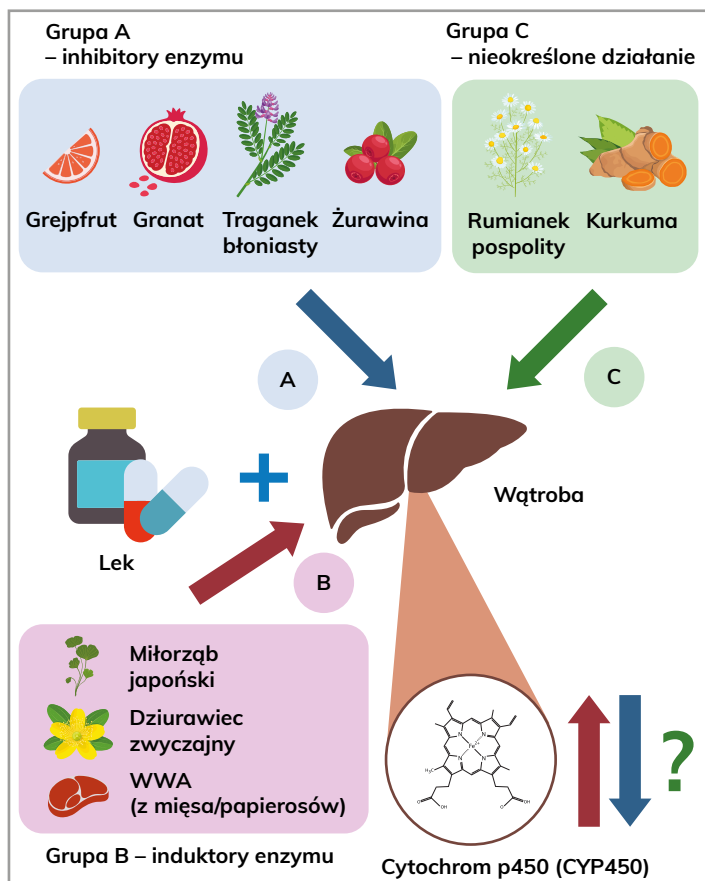
O interakcji leków mówimy, kiedy efekt farmakologiczny jednego leku zostaje zmieniony przez działanie drugiego leku. Interakcja może być niezamierzona i szkodliwa lub, wręcz przeciwnie, zamierzona i wymagana dla określonego efektu terapeutycznego. W praktyce jednak mówiąc „interakcja”, mamy na myśli **szkodliwe (niekorzystne) połączenie leków**.

Zauważ, że nie mamy do czynienia z interakcją, jeśli wystąpi **duplikacja** leków z tej samej grupy terapeutycznej. Dla przykładu, podane jednocześnie ketoprofen i ibuprofen nie wpływają na swoje działanie, ale takie połączenia są niezalecane, ponieważ zwiększają ryzyko działań niepożądanych, nie przynosząc lepszego efektu niż zwiększenie dawki jednego z tych leków.

Jeśli dwa leki wykazują podobne działania uboczne, mówimy o „nasileniu” działania niepożądanego, a nie o zmianie działania jednego leku przez inny. Przykładowo sedacja w ciągu dnia po podaniu alprazolamu (Xanax) i cetyryzyny (Zyrtec) to właśnie takie zjawisko. Teoretycznie nie jest to interakcja rozumiana jako „wpływ przyjmowania jednego leku na działanie drugiego”, ale w praktyce sumowanie się działań niepożądanych też nazywamy interakcją.

WSKAZÓWKA PRAKTYCZNA

Przez termin „**interakcje leków**” w praktyce rozumie się nie tylko wzajemne oddziaływanie leków na siebie, lecz wszelkie niezamierzone oddziaływanie połączeń leków na organizm, zwiększające ryzyko niepowodzenia farmakoterapii lub wystąpienie działań niepożądanych.

♦ **Ryc. 2.** Różne grupy związków oddziałujących na metabolizm wątrobowy leków

1.2. Synergizm addycyjny i hiperaddycyjny oraz antagonizm

Skutkiem interakcji farmakodynamicznej może być nasilenie działania leku w zakresie głównego działania czy też nasilenie efektów ubocznych (wtedy jest to efekt synergistyczny) lub zniesienie działania farmakologicznego (to efekt antagonistyczny). Wyróżniamy dwa rodzaje synergizmu: addycyjny i hiperaddycyjny.

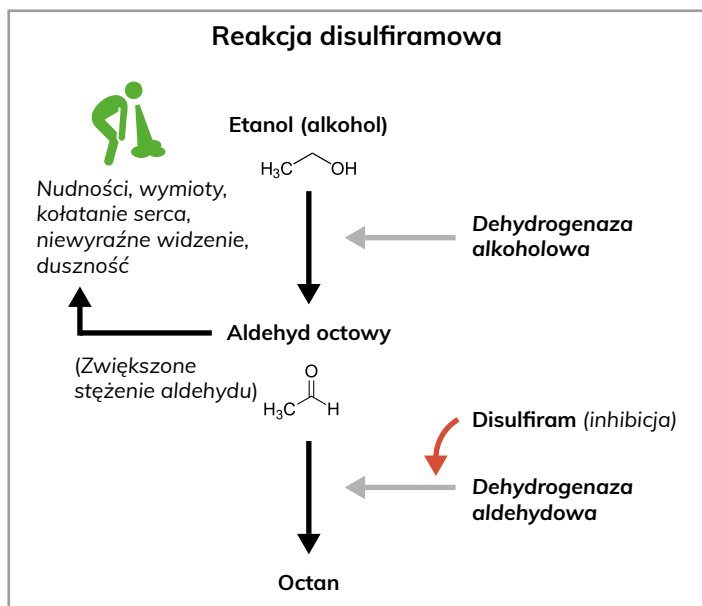
7. Interakcje leków z alkoholem

Interakcje etanol–lek dzieli się na dwa typy:

- **farmakokinetyczne**, które zachodzą wtedy, gdy etanol wpływa na któryś z procesów uwalniania, wchłaniania, dystrybucji, metabolizmu i eliminacji (albo gdy lek wpływa na wchłanianie czy wydalanie etanolu!).
- **farmakodynamiczne**, które mają miejsce wtedy, gdy lek i etanol działają synergistycznie lub antagonistycznie (alkohol działa jak substancja czynna).

Oprócz tych podstawowych interakcji można również mówić o zjawisku niewłaściwego połączenia, gdy alkohol sam w sobie nie będzie wchodził w interakcję z żadnym lekiem, ale jego wpływ na organizm będzie miał kluczowe znaczenie w skuteczności terapii lub o interakcjach nie tyle samego alkoholu, co składników napoju alkoholowego, czego przykładem jest „efekt serowy”.

Ryzyko interakcji alkoholu z lekami bez recepty jest ograniczone do kilku cząsteczek – temat ten jest znacznie istotniejszy w przypadku leków na receptę. Ponadto w przypadku leków OTC najczęściej mowa o produktach stosowanych objawowo i doraźnie, bez których pacjent może się obyć i bezpieczniej jest zalecić pacjentowi ich nieprzyjmowanie, jeśli nie decyduje się na abstynencję. Odwrotna sytuacja ma miejsce w przypadku leków na receptę, które muszą być przyjmowane stale – nadmierna ostrożność i ostrzeganie pacjentów przed ich łączeniem z alkoholem może prowadzić do pomijania dawek w dni, kiedy pacjent się napił – co w wielu przypadkach jest znacznie większym ryzykiem niż przyjęcie leku z alkoholem.

♦ **Ryc. 6.** Reakcja disulfiramowa

Zasadniczo reakcję disulfiramową mogą wywoływać również leki, takie jak pochodne sulfonilomocznika I generacji, cefalosporyny zawierające w budowie fragment N-metylotio-tetrazolowy i prokarbazylna. Spośród nich jedyny dostępny w Polsce lek mogący wywołać tę reakcję, to **cefoperazon** (Cefoid).

Wiele jednak leków w połączeniu z alkoholem może wywoływać objawy charakterystyczne dla reakcji disulfiramowej, nie oddziałując bezpośrednio na ADH, dlatego teoretyczne interakcje z alkoholem i tymi lekami nazywa się **reakcją disulfiramopodobną**.

Źródła podają, że reakcję **disulfiramopodobną** mogą wywoływać leki, takie jak:

- **izoniazyd** (Nidrazid, w: Rifamazid),
- **metronidazol** (Metronidazol Polpharma, w: Pylera),
- **sulfametoksazol** (w: Bactrim, w: Biseptol),
- **furagina** (neoFuragina, uroFuraginum).

W przypadku **metronidazolu** podejrzenie o jego interakcję z alkoholem wysnuło na podstawie doświadczeń laboratoryjnych i kilku opisów przypadków (Fjeld i Raknes, 2014). W badaniu klinicznym

9. Interakcje leków z żywnością

Przez interakcje leków z żywnością można rozumieć wpływ żywności na działanie leków, jak i wpływ leków na stan odżywienia organizmu. Do żywności zalicza się też alkohol i soki owocowe, ale z uwagi na szczególne rodzaje interakcji z nimi związane, zostały one opisane w osobnych rozdziałach.

W przypadku **leków OTC** zasadniczo interakcje leków z żywnością można podzielić na scenariusze, w których:

- żywność ogranicza lub zwiększa biodostępność substancji czynnej,
- posiłek ogranicza lub nasila podrażnienie przewodu pokarmowego,
- lek ogranicza wchłanianie substancji odżywczych.

Większość istotnych i bardziej złożonych interakcji dotyczy leków na receptę.

Przez zmianę biodostępności rozumiemy opóźnienie w czasie wystąpienia efektu działania lub zmniejszenie skuteczności leku.

9.1. Żywność + bilastyna

Bilastyna (Clatra Allergy) zgodnie z ChPL powinna być stosowana na godzinę przed posiłkiem lub dwie godziny po nim, gdyż pokarm ogranicza jej wchłanianie. Na czczo bilastyna wchłaniana jest szybko, natomiast posiłek znacznie spowalnia ten proces, najprawdopodobniej z powodu obniżenia aktywności komórek odpowiedzialnych za transport aktywny w błonie śluzowej jelit.

11.4. NLPZ + metotreksat

Metotreksat stosowany jest w małych dawkach (zwykle raz w tygodniu) jako lek immunosupresyjny w leczeniu reumatoidalnego zapalenia stawów, łuszczycy i innych chorób autoimmunologicznych, a także w dużych dawkach jako lek przeciwnowotworowy. W pierwszym przypadku dopuszcza się jego stosowanie razem z lekami z grupy NLPZ czy też kardiologicznymi dawkami kwasu acetylosalicylowego. W drugim przypadku jednoczesne przyjmowanie z NLPZ lub pełną przeciwzapalną dawką kwasu acetylosalicylowego wiąże się z ryzykiem toksycznego działania na szpik i przewód pokarmowy i jest przeciwwskazane.

Jeśli pacjent stosujący metotreksat w małych cotygodniowych dawkach prosi o lek przeciwbólowy, można:

- włączyć paracetamol jako bezpieczniejszą alternatywę do NLPZ, ewentualnie rozważyć dołączenie tramadolu,
- zaproponować NLPZ do stosowania miejscowego,
- stanowczo odradzić stosowanie metamizolu i kwasu acetylosalicylowego w dawce powyżej 300 mg,
- włączyć NLPZ do stosowania systemowego, jeśli inne leczenie przeciwbólowe nie jest skuteczne.

11.5. NLPZ + SSRI i SNRI

Wszystkie leki hamujące wychwyt zwrotny serotoniny zaburzają także czynność płytek krwi (proces ten jest zależny od serotoniny). Jeśli jednocześnie stosowany jest lek zwiększający ryzyko owrzodzeń i krwawień z przewodu pokarmowego, mogą one wiązać się z większą utratą krwi i większym ryzykiem zgonu.

Dostępne w Polsce SSRI (selektywne inhibitory wychwyty zwrotnego serotoniny) to:

- **fluoksetyna** (Bioxetin, Deprexetin, Seronil),
- **fluwoksamina** (Fevarin),
- **paroksetyna** (Arketis, ParoGen, Seroxat),
- **citalopram** (Cipramil, Citabax, Cital, Citronil),
- **escitalopram** (Aciprex, Pralex, Symescital),
- **sertralina** (Asentra, Asertin, Sertagen, Setaloft, Zoloft).

12. Interakcje IPP

Interakcje inhibitorów pompy protonowej (IPP) wiążą się z ich działaniem podnoszącym pH w żołądku, a tym samym modyfikacją wchłaniania wielu związków, a w przypadku omeprazolu i esomeprazolu także z inhibicją CYP2C19.

12.1. IPP + itrakonazol i ketokonazol

Itrakonazol (*Itrax, Orungal*) i ketokonazol wchłaniają się w kwaśnym środowisku, więc obniżenie kwasowości soku żołądkowego ogranicza ich wchłanianie. Jeśli pacjent potrzebuje stosować IPP (inhibitory pompy protonowej), istnieją tu trzy wyjścia:

- Zamiana itrakonazolu na flukonazol lub terbinafinę, które wchłaniają się efektywnie także przy wyższym pH soku żołądkowego.
- Zalecenie pacjentowi popicia leku napojem typu coca-cola lub pepsi, takie zalecenie znajdzie się też w charakterystykach leków z itrakonazolem.
- Jeśli IPP ma być stosowany celem leczenia zgagi, pacjent może na czas leczenia przeciwgrzybiczego stosować leki zobojętniające i zachować 2-godzinny odstęp w czasie między przyjęciem leku przeciwgrzybiczego a zobojętniającego.

12.2. IPP + cefuroksym

Podniesione pH żołądka może ograniczać wchłanianie **aksetylu cefuroksymu**, a tym samym obniżyć jego skuteczność terapeutyczną.

20. Interakcje kofeiny

Kofeina jest składnikiem leków złożonych do leczenia objawowego napięciowego bólu głowy, migreny oraz przeziębienia. Jest adjuwantem zwiększającym skuteczność leków przeciwbólowych takich jak paracetamol i kwas acetylosalicylowy w różnych mechanizmach. Rozważając jej interakcję, konieczne jest wzięcie pod uwagę jej dawek, a także dodatkowego spożycia kofeiny z dietą – zawarta jest w kawie, herbacie, nasionach kakaowca oraz mate, a także suplementach z guaraną. Kofeiny nie zawiera herbata rooibos.

20.1. Kofeina + inhibitory CYP1A2

Kofeina jest substratem izoenzymu CYP1A2 (stosowana jest nawet w badaniach jako modelowy substrat dla tego enzymu), więc wszystkie leki hamujące tę izoformę nasilą jej działanie. Co istotne, trzeba pamiętać, że inaczej reagują na kofeinę osoby regularnie ją spożywającą, a inaczej okazjonalni „kawosze”, stąd ewentualna interakcja będzie bardziej nasiloną u osób, które nie pijają kawy. Okres półtrwania kofeiny to 3-6 godzin, ale jest dwukrotnie dłuższy u osób, które nie spożywają kofeiny na co dzień.

Silnym inhibitorem CYP1A2 jest **fluwoksamina** (Fevarin), wydłużająca okres półtrwania kofeiny nawet do 31 godzin. Pacjentom stosującym ten lek przeciwdepresyjny trzeba więc zalecać ograniczenie spożycia napojów z kofeiną.

Umiarkowanie silnym inhibitorem jest **cyprofloksacyna** (Cipronex) i **norfloksacyna** (Nolicin), wydłużające okres półtrwania o ok. 140%. Interakcja jest więc mało prawdopodobna, ale objawy takie jak bezsenność i niepokój mogą wystąpić i warto o nie zapytać.

21. Interakcje leków roślinnych

Leki roślinne cechuje na ogół niskie ryzyko interakcji, z kilkoma bardzo wyraźnymi wyjątkami, do których należy dziurawiec, miłorząb i lukrecja.

21.1. Niepokalanek + agonista i antagonist receptor dopaminowego

W charakterystykach leków z wyciągiem z niepokalanek (Cyclodol, w: Mastodynol, Castagnus) zawarto informację o tym, że nie można wykluczyć ich interakcji z lekami z grupy agonistów i antagonistów receptorów dla dopaminy z uwagi na działanie dopaminergiczne związków w nim zawartych. Jest to niepokojące, ponieważ leki oddziaływujące na te receptory to duża grupa.

Agonistami rec. dopaminowego są leki przeciwparkinsonowskie takie jak **ropinirol** (Requip), **pramipeksol** (Oprymea) i pośrednio **lewodopa**, jako prekursor dopaminy (w: Madopar). Interakcja mogłaby teoretycznie skutkować nasileniem działania tych leków, ale jest mało prawdopodobna z uwagi na fakt, że pacjenci z chorobą Parkinsona raczej nie sięgają po środki na zespół napięcia przedmiesiączkowego. Wyjątkiem jest to **bromokryptyna** (Bromergon) stosowana częściej jako środek hamujący laktację. Diterpeny zawarte w niepokalanek pobudzają receptory D_2 i tym samym wykazują działanie hamujące wydzielanie prolaktyny (z tego też powodu leki z niepokalanek nie mogą być stosowane w czasie karmienia piersią), co mogłoby nasilić działanie bromokryptyny.

22. Interakcje sympatykomimetyków

Sympatykomimetyki naśladują działanie endogennych katecholamin (adrenaliny i noradrenaliny) poprzez bezpośrednie wiązanie się z receptorami adrenergicznymi (α i β) lub pośrednie zwiększanie stężenia mediatorów w szczelinie synaptycznej (stymulację uwalniania lub hamowanie wychwytu zwrotnego), co w efekcie prowadzi do pobudzenia współczulnego układu nerwowego i wywołania reakcji typowych dla mechanizmu „walcz lub uciekaj”, takich jak skurcz naczyń krwionośnych, wzrost ciśnienia tętniczego, przyspieszenie akcji serca oraz rozszerzenie oskrzeli. Dostępne bez recepty sympatykomimetyki to **oksy- i ksylometazolina** (tylko donosowe), **tetryzolina** (leki oczne), **pseudoefedryna** (doustne) i **fenylefryna** (donosowe i doustne).

Wszystkie leki z tej grupy mają stosowanie **inhibitorów MAO** w przeciwwskazaniach. Poza tym ich przyjmowanie prowadzi do mniejszych lub większych wzrostów ciśnienia tętniczego oraz zaburzeń snu.

22.1. Sympatykomimetyki + inhibitory MAO

Inhibitory MAO, czyli **selegilina** (Segan, Selgres), **rasagilina** (Rasagiline Vipfarm), stosowane w leczeniu choroby Parkinsona oraz **moklobemid** (Moklar) stosowany w leczeniu depresji, wchodzi w interakcję ze wszystkimi sympatykomimetykami.

Enzym MAO, czyli monoaminoksydaza (głównie izoforma A), jest odpowiedzialny za wewnątrzkomórkowy metabolizm (deaminację oksydacyjną) katecholamin. W warunkach fizjologicznych MAO pełni rolę „bezpiecznika”, który rozkłada nadmiar noradrenaliny w neuro-

Indeks

A

- Acard, 31, 51, 70, 78
 Acatar Acti-Tabs, 85
 ACC, 110
 Acenocumarol WZF, 25, 71
 acenokumarol, 25, 71, 73, 103
 Aciprex, 75, 105
 Acodin, 61, 110, 111
 acytretyna, 60
 Adenuric, 117
 ADH. Zobacz dehydrogenaza aldehydo-
 wa
 agomelatyna, 25
 agonisty receptorów 5-HT_{1B/1D}, 97
 aksetyl cefuroksymu, 79
 Alax, 92
 aldehyd octowy, 53, 56
 ALDH. Zobacz dehydrogenaza aldehy-
 dowa
 Aleve, 77
 Alfadiol, 116
 alfakalcydol, 116
 alfuzosyna, 90
 alkohol, 52, 56, 57, 58, 60, 64
 alkoholizm, 54
 Allegra, 61, 62
 allopuryinol, 117
 almotryptan, 96, 97, 105
 alprazolam, 13
 Alugastrin, 84, 115
 Alugen, 90
 Alupol, 117
 ambroksol, 110
 amiodaron, 17, 63, 87, 91, 113, 123
 amitryptylina, 86, 104
 amlodypina, 30
 Amlopin 10, 30
 antagonist estrogeny, 102
 antagonist, 102
 – aldosteronu, 76
 – witaminy K, 71
 antagoniści kanału wapniowego, 104
 Anticol, 54
 Antidol 15, 69, 87
 antybiotyki, 39
 antyestrogen, 102
 antykoncepcja, 40
 APAP, 68
 Apap Noc, 85, 87
 Apo-Doxan, 90
 Apo-Napro, 45, 77
 aprepitant, 91
 Apselan, 29
 Areplex, 80
 Arketis, 75
 arytmia, 17, 116
 ASA, 70
 Ascofer, 95
 Asentra, 75, 104
 Asertin, 75
 Aspirin, 26
 Aspirin Cardio, 78
 astemizol, 26
 atorwastatyna, 28, 30, 43, 63, 104
 AUC, 19, 20, 61, 62, 66
 Aurorix, 105, 111
 awanafil, 59
 azole, 45
 azotany, 17
 azytromycyna, 45

INTERAKCJE LEKÓW OTC

Praktyczny przewodnik po
interakcjach leków bez recepty

Zeskanuj kod QR
i zamów podręcznik

DOWIEDZ SIĘ WIĘCEJ

WYDAWNICTWO.FARM